

דברים פרק כד

- (א) כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו:
(ב) ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר:
(ג) ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו לאשה:
(ד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה כי תועבה הוא לפני יקוק ולא תחטיא את הארץ אשר יקוק אלהיך נתן לך נחלה: ס

רש"י דברים פרק כד

- (א) כי מצא בה ערות דבר - מצוה עליו [לגרשה] שלא תמצא חן בעיניו:

רש"י דברים פרק כד

- (ד) אחרי אשר הטמאה - לרבות סוטה שנסתרה:

אבן עזרא דברים פרק כד

חן בעיניו - שהיא הפך תולדתו. ומצא בה ולא יוכל לגלות, כי אין לו עדים. והטעם - או מצא בה, כמו ומכה אביו ואמו (שמות כא, טו)

רמב"ן דברים פרק כד

(ד) אחרי אשר הטמאה - לרבות סוטה הנסתרת, לשון רש"י. ופירושו אשה שזנתה תחת בעלה. אבל הסוטה הנסתרת בלבד לא נודע שהיא טמאה ואינו עובר עליה בלאו הזה. וכך מפורש בפרק ראשון של יבמות (יא ב), מאי ונסתרה נבעלה, ואמאי קרי ליה נסתרה לישנא מעליא נקט, ושאלו נבעלה בהדיא כתיב בה טומאה (במדבר ה יג) ונסתרה והיא נטמאה, למיקם עלה בלאו. ואם כן, יאמר הכתוב לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה ואחרי אשר הטמאה, והנה הם שני לאוין, יזהיר במחזיר גרושתו משנשאת, ויזהיר במחזיר אשתו שנטמאה בזנות. ועל דרך הפשט אחרי אשר הוטמאה - לבעל הראשון, ירמוז כי כאשר ידעה איש אחר תחשב לו טמאה. ואלו מצות מחודשות בגט ובחזירה. וטעם הלאו הזה, כדי שלא יחליפו נשותיהן זה לזה, יכתוב לה גט בערב ובבוקר היא שבה אליו, וזה טעם ולא תחטיא את הארץ - כי זה סבה לחטאים גדולים. ובספרי (תצא קלו) ולא תחטיא את הארץ, להזהיר ב"ד על כך:

רמב"ם הלכות גירושין הקדמה

הלכות גירושין. יש בכללן שתי מצות, אחת מצות עשה והיא שיגרש המגרש בספר. שנייה מצות לא תעשה והיא שלא יחזיר גרושתו משנשאת. וביאור שתי מצות אלו בפרקים אלו.

רמב"ם הלכות גירושין פרק א

אין האשה מתגרשת אלא בכתב שיגיע לה וכתב זה הוא הנקרא גט, ועשרה דברים הן עיקר הגירושין מן התורה ואלו הן

ספר המצוות לרמב"ם מצוות עשה רכב

והמצוה הרכ"ב היא שצונו לגרש בשטר על כל פנים כשנרצה לגרש והוא אמרו יתעלה (תצא כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. וכבר התבאר משפטי מצוה זו רוצה לומר דין גרושין בשלמות במסכתא המחוברת לזה רוצה לומר מסכת גטיין:

ספר מצוות גדול עשין סימן נ

והיה אם לא תמצא הן בעיניו, וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו ממקרא זה למדנו עיקרי הגירושין והם עשרה דברים מן התורה

ספר מצוות גדול עשין סימן מח

מצוות עשה לקדש אשה בכסף או בשטר או בביאה וכולן בעדים

ספר מצוות קטן מצוה קפד

לגרש את האשה דכתיב (דברים כ"ב) כי מצא ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה, ערות דבר כגון (כתובות דף ק"א) עוברת על דת משה מאכילתו שאינו מעושר ומשמשו נדה, ולא קוצה לו חלה ונודרת ואינ' מקיימת, וכגון עוברת על דת יהודית שיוצאה בשוק וראשה פרועה אפילו קלתה על ראשה אם יוצאה לרשות הרבים,

ספר החינוך מצוה תקעט

מצוה על הרוצה לגרש את אשתו שיגרשנה בשטר

שנצטוינו כשנרצה לגרש נשותינו לגרש אותן בכתב, ועל זה הכתב יאמר הכתוב ספר כריתות, והוא שיקראו אותו רבותינו זכרונם לברכה גט, וכמו כן המתרגם תרגם ספר זה גט, ועל זה נאמר [דברים כ"ד, א'], וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו.

משרשי המצוה, לפי שהאשה נבראת לעזר לאדם והיא לו כאחד מכלי חמדתו, וכענין שאמרו זכרונם לברכה [סנהדרין כ"ב ע"ב] אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, ואחר שכן, היה מרצונו ברוך הוא שכל זמן שיקוץ נפשו בכלי הזה שיוציאו מביתו. ומן הטעם הזה יש מרבתינו שיאמרו בגמרא גיטין [צ' ע"א] שאפילו הקדיחה תבשילו יכול לגרשה, כלומר מפני דבר קטן, אחר שאינה לו אלא ככלי יקר שבבית. ומהם שיאמרו כי מהיות הכלי הזה בצלמו בדמותו וחננה האל לצרכו ולכבודו, עינים לראות ואזנים לשמוע ונפש שכלית, אין ראוי להוציאה ולשלחה מעליו כי אם בטענה גדולה, וכענין שאמר הכתוב כי מצא בה ערות דבר. אבל מכל מקום דברי הכל שכשמצא בה דבר גדול, שראוי לגרשה מן הטעם שזכרתי, שהיא לא נבראת אלא בשבילו, ואחר שהיא לו מורת רוח ונפשו קצה בה, אין הכרח עליו להיות אתה על כל פנים כאשר יעשו קצת מן האומות שיכרתו ברית עם האשה ברית חזקה עד שאול תחית, ולא תירא על הפירוד, ואם תעשה לעיניו הזמה ותחריב כל אשר בבית ותבעיר באש כל אשר לו מגדיש ועד קמה ועד כרם זית. ואמנם ציותנו התורה בשלחנו אותה לבלתי שלחה בדבור לבד, פן יהיה לנו זה לאבן נגף ולצור מכשול להיות זמה בתוך עמנו, שתטעון המזנה על בעלה כי הוא גרשה ממנו, גם יהיה מעשה הגירושין מצוי הרבה. אכן עתה שנתחייבנו לכתוב הדברים בספר והעד עדים צריכה להראות שטר כל הטוענת גירושין. ועוד תועלת בדבר, כי בתוך כך תנוח חמת האיש לפעמים וינחם מלגרש אותה, וגדול השלום.

ספר החינוך מצוה תקעט

ועובר על זה וגירש את אשתו ולא כתב לה הגט כמצות התורה וכענין שפירשו חכמינו זכרונם לברכה, ביטל עשה זה. ועונשו גדול מאד, לפי שדינה כאשת איש והוא מחזיק אותה כמגורשת, ועונש אשת איש ידוע כי הוא מן העברות החמורות בתורה יותר.

תלמוד ירושלמי מסכת גיטין פרק ט דף נ טור ד/ה"ח

והא תני בית שמאי אומרי' אין לי אלא היוצא משום ערוה בלבד ומניין היוצאה וראשה פרוע צדדיה פרומין וזרועותיה חלוצות תלמוד לומר כי מצא בה ערות דבר מה מקיימין דבית שמאי שלא תאמר היוצא משום ערוה אסור משום דבר אחר מותרת אמ' ר' שילא דכפר תמרתא קרייא מקשי על דבית שמאי לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה מה אנן מקיימין אם לאוסרה עליו כבר היא אסורה לו אלא כן אנן קיימין ליתן עליו בלא תעשה כתיב והדוה בנידתה והזב את זובו זקינים הראשוני' היו אומרי' תהא בנידתה לא תכחול ולא תפקוס עד שתבוא במים אמר להן רבי עקיבה משם ראייה אם את אומר כן אוף היא עצמה מביאה לידי כעירות והוא נותן את עיניו בה לגרשה ואתיאי דזקנים כבית שמאי ודרבי עקיבה כבית הלל הדרן עלך המגרש וסליקא לה מסכתא דגיטין

שו"ת הרשב"א חלק א סימן יח

וכן על הגרושין משום דיש מקצת הגרושין שהן בעברה כגון שלא מצא בה דבר עברה ומגרשה ששנוי /שנאו/ המשלח. ואף על פי שיש מצוה במקצתן כגון אותן נשים שנשאו בעברה שמצוה לגרשן לא פליגי רבנן לגרושין שיברך במקצת הגרושין ולא יברך במקצתן.

שו"ת הריב"ש סימן שצה

ובודאי: שלקחת אשה בקדושין, מצות עשה; ואינה דין לבד. שהרי תקנו בה ברכה, כשאר המצות. ואע"פ שלא תקנו הברכה במטבע קצר, כשאר ברכת המצות; היא להיות במצוה זו, קדושה יתרה לישראל, בענין הזווג. והיא כעין ברכת השבח. ולפי דבריך: אין כאן מצוה כלל. שהרי ביחוד לבד, היא אשת איש גמורה; ואין הקדושין עושין: רק חיוב מיתה לבא עליה. ולמה תקנו ברכה, על מצוה כזו: שהיא דין לבד, לחיוב מיתה הנוסף, ולא לדבר אחר? אלא שהיא מצוה גמורה. ולא דמי לגרושין, שהיא דין לבד. שהרי יש גרושין: ששנאו המשלח, והמגרש אשתו ראשונה; אפי' מזבח מוריד עליו דמעות. ואף בגרושין תניא בסוף גיטין: שאם היתה יוצאה, וראשה פרוע, ורוחצת במקום שבני אדם רוחצים שם; מצוה מן התורה לגרשה, שנאמר: כי מצא בה ערות דבר, וכתב לה וכו'. ואם נשאה אחר, גדול ענשו. שנאמר: כי ימות האיש האחרון. הנה שאף ע"פ שמצוה זו היא דין, הנה יש בה מצוה ממש; אלא שאין מברכין על הקלקלה. כמו שאין הכהן המשקה את הסוטה, מברך; ולא החולץ את יבמתו, ודומיהן. ומנא ליה למר: שהאוכל נבלה, או אבר מן החי, לא עבר על עשה: דזובחת; כיון שהוא אוכל בלא שחיטה; אעפ"י שיש באכילתו לאו מצד אחר. ואף אם יהיה כן בשחיטה, וכן בגרושין. ומה שאמרו: מצוה מן התורה לגרשה; אסמכתא בעלמא. מנא ליה למר: שמצות: כי יקח; דומה לאלו,

שו"ת הרשב"א חלק א סימן תקנז

שאלת על אודות דברי ראובן שראה דברי' מראים באשתו שזינתה. אם תיקן בזה רבינו גרשון ז"ל שלא יגרשנה?

תשובה אברא כל כי האי גוונא חס ושלום שלא יתקן הרב ז"ל שלא יגרשנה. אדרבה הרב ז"ל מצריך לגרשה כדי שלא יהא רשעה בתוך ביתו. דלא גרע מרוכל יוצא ואשה חוגרת בסינר או רוק למעלה מן הכילה (יבמות

פ"ב דף כ"ד ב'). ואפילו אם תמצא לומר שהוא מדת חסידות מכל מקום מפני מדת חסידות מוציאה והיאך יתקן הרב ז"ל שלא יתנהג במדת חסידות. ועוד מסתברא לי דשמעין לה מדבית שמאי דאמרי לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה ערות דבר. ואף על גב דיליף לה בגמרא בגזירה שוה. כתיב הכא כי מצא בה ערות דבר (דברים כ"ד) וכתיב הכא על פי שני עדים יקום דבר (שם/דברים/ י"ט). מה להלן בעדים אף כאן בעדים. נראה דלאו בעדים ממש קאמר דאם כן למה הוצרך הכתוב לומר (שם/דברים/ כ"ד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה? והלא אסורה היא לו וחייב לגרשה לכתחילה. ועוד דהא קאמרי לא יגרש אלא אם כן מצא בה. ואי בעדים ממש אדרבה בכי הא חייב לגרש על כרחו? אלא ה"ק בית שמאי כל זמן שמצא בה דברים מכוערים בשני עדים מצוה לגרשה ולהוציא רשעה מתוך ביתו. וכמו שאמר זכה שני משלחה שנא' /דברים כ"ד/ (שם) ושלחה ואם לא קברתו שנאמר /דברים כ"ד/ (שם) או כי ימות. כדאי הוא במיתה שזה הוציא רשעה מתוך ביתו וזה הכניסה לתוך ביתו. וקרוב אני בעיני לומר דמי שאמר לאשתו לא תסתתרי עם פלוני אלא בעדים ונסתתרה בעיניו בלא עדים אע"פ שמדין תורה אינה מתגרשת מכל מקום מצוה לגרשה. דהא דאמר ליה שמואל לההוא סמיא אי מהימן לך כבי תרי אפקה. אלמא אע"ג דאיתא דאמרינן לא מתסרו אפילו הכי כל דמהימן ליה כבי תרי מצוה לגרשה. ולא גרע מאשה שהרי יצאו עלה כמה קולות ומהמני ליה. ובדאי רשעה היא זו ואינה נוהגת כדת משה ויהודית שאחד מהם מדברת עם כל אדם. ואע"פ שאינה חשודה להם כיון שחשודה מזה ואמר לה שלא תדבר עמו ואחר כמה אמתלאות ואחר כמה התראות כ"ש וכ"ש שנמצא כריסה בין שניה/שיניה/. וחס ושלום שיאמר באלו הרב שלא יוציא. אדרבה אני אומר שהרב היה מוציא בשוטם.

חידושי הרשב"א מסכת גיטין דף צ עמוד א

מתני' ב"ש אומרים לא יגרש אדם את אשתו אלא א"כ מצא בה ערוה שנאמר כי מצא בה ערות דבר. ירושלמי אמר ר' שילא איש כפר תמרתא קרייה מקשי על דב"ש לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה מה אנן קיימין אם לאוסרה עליו כבר היא אסורה לו אלא כן נן קיימין ליתן עליו בלא תעשה, ולפום מאי דאסיקנא בגמרינן הכא דלא מצא בה לא ערוה ולא דבר וגרשה מאי דעבד עבד נראה דלא צריכין לאוקומה בלאו ועשה אלא דאם עבר וגרשה תהא אסורה לחזור לו, ומיהו לא מחזור דבאי לא משתעי קרא.

ירושלמי והדוה בנדתה והזב את זובו זקנים הראשונים היו אומרים תהא בנדתה לא תכחול ולא תפקוס עד שתבא במים אמר להם ר' עקיבא משם ראייה אם אומר את כן אף היא מביאה את עצמה לידי כערות והוא נותן עיניו בה לגרשה, ואתיא דזקנים כב"ש ודר' עקיבא כב"ה, ותימה הוא למה הוצרך לומר ודר' עקיבא כבית הלל אלא כדברי עצמו היה לו לומר דהא אית ליה לר' עקיבא דמשום נוי רשאי לגרשה ולדברי ב"ה עד שימצא בה ערות דבר כגון שהקדיחה תבשילו אבל משום כיעור ונוי לא וצ"ע.

ספר חסידים (מרגליות) סימן שפ

כל החפץ לעשות עבירה דין היה להספיק בידם עבירות אלא אמר הקב"ה אם אמציא לרשע כל תאותו נמצא מרבה ממזרות ויתחתנו בהם הצנועים, ופעמים שמניח הקב"ה להביא ממזרת כדי שיתחתנו בהם אותם שראויים להם דהיינו מסייעי עבירה או אותם שבידם למחות ולא מיחו או המוציא לעז על אחרים ומחפשים למצוא פגם במשפחות כדי שלא יתחתנו בהם או אם ממנו יוצאים ממזרים. הכתוב מתיר לתת גט אפי' הקדיחה תבשילו או מצא נאה ממנה ועתיד ליתן את הדין לאמן לפי שחטא בה. יפת תואר התירה התורה כנגד היצר (שאם לא יתירה יחטא בה וישאנה באיסור). ועוד אם יש ישראל שנחתך חוטמו או יש בו מום אחר ואין בת ישראל חפץ בו הרי יקח יפת תואר. והכתוב התיר לאדם אשתו בכל זמן שחפץ שיכול ליהנות ממנה פן יתן עיניו באחרת ויש לאיש לעשות כמו שארז"ל במסכת כלה, והי' מן הדין לאסור מלשמש כשאשתו מעוברת (או) בחדשים שקשים לולד, אלא שמא האיש או האשה יהרהרו אחר האיסור מוטב שלא יהרהרו ולא יאסר דבר שא"א לעמוד בו. והחכם יתן את הדין שאין שם על לבו איזה דבר היתר מפני היצר (להרהר בדברי תורה כאמרם אם פגע בך מנוול משכהו לבהמ"ד) ומפני שאי אפשר בענין אחר התירה כך וכתיב (קהלת י"ב י"ב) ויותר מהמה בני הזהר.

תלמוד ירושלמי מסכת קידושין פרק א דף נח טור ג/ה"א

הרי למדנו גוים אין להן קידושין מהו שיהא להם גירושין רבי יודה בן פזי ורבי חנין בשם רבי חונא רובה דציפורין או שאין להן גירושין או ששניהן מגרשין זה את זה רבי יוחנן דצפרין רבי אחא רבי חנינא בשם רבי שמואל בר נחמן כי שנא שלה וגו' עד את יי' אלהי ישראל בישראל נתתי גירושין לא נתתי גירושין באומות העולם רבי חנניה בשם רבי פינחס כל הפרשה כתיב יי' צבאות וכאן כתיב אלהי ישראל ללמדך שלא ייחד הקב"ה שמו בגירושין אלא בישר' בלבד מילתיה דרבי חייה רבה אמרה גוים אין להן גירושין דתני רבי חייה בן גוי שגירש את אשתו והלכה ונישאת לאחר וגירשה ואחר כך נתגיירו שניהן אני קורא עליה לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה

רמב"ם הלכות מלכים פרק ט

הלכה ז

אין בן נח חייב על אשת חבירו עד שיבא עליה כדרכה אחר שנבעלה לבעלה, אבל מאורסה או שנכנסה לחופה ולא נבעלה אין חייבין עליה, שנאמר והיא בעולת בעל, במה דברים אמורים בבן נח שבא על בת נח, אבל עכו"ם הבא על הישראלית בין כדרכה בין שלא כדרכה חייב, ואם היתה נערה מאורסה נסקל עליה כדיני ישראל, בא עליה אחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה הרי זה בחנק כדיני ישראל, אבל אם בא על אשת ישראל אחר שנבעלה הרי זה כמי שבא על אשת עכו"ם חבירו ויהרג בסיף.

הלכה ח

בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה הרי זה נהרג עליה משום אשת חבירו, ואינו חייב עליה עד שיפשט הדבר ואמרו לה העם זו דבית עבד פלוני, ומאימתי תחזור להתירה משיפרישנה מעבדו ויפרע ראשה בשוק, ומאימתי תהיה אשת חבירו כגרושה שלנו משיוציאנה מביתו וישלחנה לעצמה, או משתצא היא מתחת רשותו ותלך לה, שאין להם גירושין בכתב, ואין הדבר תלוי בו לבד, אלא כל זמן שירצה הוא או היא לפרוש זה מזה פורשין.

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף פט עמוד ב

אמר הר"ם ב"ש יתלו במלה ערוה וב"ה באמרו דבר ומאמר ר' עקיבא בלתי אמת לפי שהוא כאשר מצא טובה הימנה ישנה עליו ולא יגרש זאת והיא לא חטאת כלל והיא נאותה למדותיו והלכה כב"ה:
אמר המאירי בית שמאי אומרים לא יגרש אדם את אשתו לכתחלה אלא אם כן מצא בה ערות דבר ר"ל דבר זמה ובית הלל אומרים אפי' הקדיחה תבשילו ר"ל שאינה משתדלת בצרכי ביתו להושיבם על אפניהם והענין דרך כלל הוא שמסרבת לו ואינה מתנהגת על פי רצונו ור' עקיבא אומר אפי' מצא אחרת נאה הימנה כלומר אפי' בלא שום טעם אלא מצד הרצון

רי"ף מסכת גיטין דף נא עמוד א

וגרסינן בפרק הבא על יבמתו אמר רבא אשה רעה מצוה לגרשה שנאמר גרש לך ויצא מדון: כי שנא שלח אמר רב יהודה אם שנאת שלח ורבי יוחנן אמר שנוי המשלה ולא פליגי הא בזוג ראשון הא בזוג שני דאמר ר"א כל המגרש את אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעוה שנאמר וזאת שנית תעשו כסות דמעוה את מזבח ה' [וגו'] ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורייך וגרסינן בפ' החולץ תניא ר' אליעזר בן יעקב אומר לא ישא אדם אשה ודעתו לגרשה שנאמר אל תחרוש על רעך וגו': תנו רבנן האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו והמדריך בניו בדרך ישרה והמשיאן נשים סמוך לפרקן עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא:

הדרן עלך פרק המגרש וסליקא לה מסכת גיטין

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף צ עמוד א

אע"פ שהגירושין מרוחקים ונמאסים במקום שאין שם סיבה כל שרואה באשתו טכסיסי פריצות שהם סרסורי זמה מצוה עליו לגרשה

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף צ עמוד א

אבל המגרש בלא סיבה הראויה לכך שנאווי ומשוקץ ומתועב וכבר החרימו ראשי הישיבות וגדולי הרבנים מזמן קדום על כל מי שיגרש על כרחא אלא אם כן בהסכמת טובי העיר ואף בהרבה מקומות השתדלו גדוליהם עם המלכיות והשולטניות שלהם לקנוס כל המגרש שלא בהסכמת האשה או בהסכמת טובי העיר קנס גדול כדי שלא יהא הפתח פתוח לכל הבא:

ובמסכת סנהדרין כ"ב א' אמרו כמה קשים גירושין שהרי התירו ליחד ולא התירו לגרש וכל שכן שהדבר מכוער באשה שנתגדלה עמו ונשקעה באהבתו שכיוצא בזו בגידה והפרת ברית ועליו אמרו אפי' מזבח מוריד עליו דמעות כלומר שאף סניגוריו נעשין לו קטיגור ואין בה לשום אדם ללמד עליו זכות והוא שאמר על כי העיד יי' בינך ובין אשת נעורייך אשר אתה בגדת בה היא חברתך ואשת נעוריך וכתוב ובאשת נעוריך אל תבגוד ובמסכת יבמות ס"ב ב' אמרו האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא:

ונשלם הפרק ונשלמה המסכתא ת"ל, ונשלם הנה מה שנראה לנו לכללו במסכת גיטין תהלה לאל,

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כב עמוד א

גמרא. אמר רב יעקב אמר רבי יוחנן: אבישג מותרת לשלמה ואסורה לאדניה. מותרת לשלמה - דמלך היה, ומלך משתמש בשרביטו של מלך. ואסורה לאדניה - דהדיוט הוא. אבישג מאי היא? דכתיב +מלכים א' א'+ והמלך דוד זקן בא בימים וגו' ויאמרו לו עבדיו יבקשו וגו' וכתוב +מלכים א' א'+ ויבקשו נערה יפה וגו' וכתוב +מלכים א' א'+ והנערה יפה עד מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו, אמרה: נינסבן! אמר לה: אסירת לי. - אמרה ליה: חסריה לגנבא, נפשיה לשלמא נקיט. - אמר להו: קראו לי לבת שבע. וכתוב +מלכים א' א'+ ותבא בת שבע אל המלך החדרה. אמר רב יהודה אמר רב: באותה שעה קינחה בת שבע בשלש עשרה מפות. אמר רב שמן בר אבא: בא וראה כמה קשין גירושין, שהרי דוד המלך התירו לו לייחד, ולא התירו לו לגרש.

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כב עמוד א – כב:

ואמר רבי יוחנן: כל אדם שמתה אשתו ראשונה, כאילו חרב בית המקדש בימיו, שנאמר +יחזקאל כ"ד+ בן אדם הנני לקח ממך את מחמד עיניך במגפה לא תספד ולא תבכה ולא תבוא דמעתיך וכתוב +יחזקאל כ"ד+ ואדבר אל העם בבקר ותמת אשתי בערב וכתוב +יחזקאל כ"ד+ הנני מחלל את מקדשי גאון עוזכם מחמד עיניכם. אמר רבי אלכסנדר: כל אדם שמתה אשתו בימיו - עולם חשך בעדו, שנאמר +איוב י"ח+ אור חשך באהלו ונרו עליו ידעך. רבי יוסי בר חנינא אמר: פסיעותיו מתקצרות, שנאמר +איוב י"ח+ יצרו צעדי אונן. רבי אבהו אמר: עצתו נופלת, שנאמר +איוב י"ח+ ותשליכהו עצתו. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: קשה לזווגם כקריעת ים סוף, שנאמר +תהלים ס"ח+ אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות (אל תיקרי מוציא אסירים אלא כמוציא אסירים, אל תיקרי בכושרות - אלא בכי ושירות). איני? והאמר רב יהודה אמר רב: ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני! - לא קשיא; הא - בזווג ראשון, הא - בזווג שני. אמר רבי שמואל בר נחמן: לכל יש תמורה, חוץ מאשת נעורים, שנאמר +ישעיהו נ"ד+ ואשת נעורים כי תמאס. מתני לה רב יהודה לרב יצחק בריה: אין אדם מוצא קורת רוח אלא מאשתו ראשונה, שנאמר +משלי ה'+ יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעוריך - אמר לו: כגון מאן? - אמר לו: כגון אמך. איני? והא מקרי ליה רב יהודה לרב יצחק בריה: +קהלת ז'+ ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים, ואמר לו: כגון מאן? - ואמר לו: כגון אמך! - מיתקף תקיפא, עיבורי מעברא במלה. אמר רב שמואל בר אבוןא משמיה דרב: אשה גולם היא, ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, שנאמר +ישעיהו נ"ד+ כי בוועליך עושיך ה' צבאות שמו. תנא: אין איש מת אלא לאשתו, ואין אשה מתה אלא לבעלה.

אין איש מת אלא לאשתו - שנאמר +רות א'+ וימת אלימלך איש נעמי, ואין אשה מתה אלא לבעלה - שנאמר +בראשית מ"ח+ ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף לז עמוד ב

תנא, רבי אליעזר בן יעקב אומר: לא ישא אדם אשתו ודעתו לגרשה, משום שנאמר: +משלי ג'+ אל תחרש על רעך רעה והוא יושב לבטח אתך.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סג עמוד ב

אמר רבא: אשה רעה מצוה לגרשה, דכתיב: +משלי כ"ב+ גרש לך ויצא מדון וישבות דין וקלון. ו

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כ עמוד ב

אמר רבי: אל ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר. אמר רבינא: לא נצרכא אלא דאפילו ב' נשיו. +יחזקאל כ+ וברותי מכם המורדים והפושעים בי - אמר רבי לוי: אלו בני תשע מדות, בני אסנ"ת משגע"ח: בני אימה, בני אנוסה, בני שנואה, בני נידוי, בני תמורה, בני מריבה, בני שכרות, בני גרושת הלב, בני ערבוביא, בני חצופה

ר"ן מסכת נדרים דף כ עמוד ב

בני אימה - לשון יראה שמטיל אימה על אשתו להזקק לה שלא כרצונה ומתוך כך אין בניו הגונים לפי שנוהג שלא כשורה כדדרשינן בפרק המוצא תפילין ואץ ברגלים חוטא.

בני אנוסה - גריעי טפי מבני אימה דבני אימה לא הוי אנוסה ממש ואנוסה מיירי בשאנוסה לגמרי ומתוך ששני אלו קרובין להיות זה כזה חשיב להו כחד דהא רבי לוי אמר תשע מדות ובפרטן אתה מוצא עשר.

בני שנואה - ששונאה ומתוך כך נותן דעתו על אשה אחרת.

בני נדוי - שבא עליה כשהוא מנודה.

בני תמורה - שבא על אחת מנשיו וכסבור שהיא צרתה.

בני מריבה - אע"פ שאינו שונאה אלא שהיתה מריבה ביניהם לפי שעה.

בני שכרות - שמתוך שכרותו אינו נותן דעתו על אשתו.

בני גרושת הלב - שגמר בלבו לגרשה.